

Věc C-46/23

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce**Datum doručení:**

31. ledna 2023

Předkládající soud:

Fővárosi Törvényszék (Maďarsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

8. prosince 2022

Žalobce:

Budapest Főváros IV. Kerület Újpest Önkormányzat Polgármesteri Hivatala

Žalovaný:

Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

[omissis] [údaje administrativní povahy]

Usnesení

Zdejší soud přerušuje řízení a pokládá Soudnímu dvoru Evropské unie tyto předběžné otázky:

- 1) Musí být čl. 58 odst. 2, zvláště písmena c), d) a g), nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů; dále jen „GDPR“), vykládány v tom smyslu, že je vnitrostátní dozorový úřad oprávněn k tomu, aby při výkonu svých nápravných pravomocí nařídil správci nebo zpracovateli, aby vymazal osobní údaje, které byly zpracovány protiprávně, a to i tehdy, když o to subjekt údajů výslovně nepožádá na základě čl. 17 odst. 1 GDPR?
- 2) V případě, že bude první předběžná otázka zodpovězena v tom smyslu, že dozorový úřad je oprávněn nařídít správci nebo zpracovateli, aby vymazal osobní údaje, které byly zpracovány protiprávně, a to i tehdy, když o to subjekt údajů

nepožádá, je toto oprávnění nezávislé na tom, zda byly osobní údaje získány od subjektu údajů?

[*omissis*] [náležitosti podle vnitrostátního procesního práva]

Odůvodnění

Skutkový základ

- 1 V únoru 2020 rozhodl žalobce o poskytnutí finanční podpory (dále jen „podpora“) rezidentům spadajícím do zranitelných skupin během pandemie COVID-19, kteří splňovali určité podmínky (např. dosažení věku pro odchod do důchodu nebo získání nároku na určité sociální dávky), a za tímto účelem se obrátil na Magyar Államkincstár (Maďarská státní pokladna; dále jen „státní pokladna“) a Budapest Főváros Kormányhivatala IV. Kerületi Hivatala (Úřad pro obvod IV správního úřadu hlavního města Budapešti, Maďarsko; dále jen „obvodní úřad“), aby získal osobní údaje nezbytné k ověření podmínek způsobilosti, zejména základní identifikační údaje fyzických osob a číslo sociálního pojištění. Státní pokladna a obvodní úřad těmto žádostem o osobní údaje vyhověly.
- 2 Pro účely poskytnutí podpory přijal žalobce Újpest+ Megbecsülés Program bevezetéséről szóló 16/2020. (IV. 30.) önkormányzati rendelet (obecní vyhláška č. 16/2020 ze dne 30. dubna 2020 o zavedení programu „Újpest+ Megbecsülés“), která byla změněna a doplněna obecní vyhláškou č. 30/2020 ze dne 15. července 2020. Tyto vyhlášky obsahovaly podmínky způsobilosti k podání žádosti o podporu.
- 3 Údaje získané od státní pokladny a obvodního úřadu žalobce shromáždil v databázi, kterou zřídil pro účely provádění svého programu, a pro každý soubor údajů zavedl jedinečný identifikátor a čárový kód.
- 4 Na základě oznámení ve veřejném zájmu přezkoumal žalovaný výše uvedená zpracování údajů v rámci úřední kontroly zahájené dne 2. září 2020 a v následném správním řízení v oblasti ochrany osobních údajů.
- 5 Žalovaný ve svém rozhodnutí [*omissis*] ze dne 22. dubna 2021 rozhodl, že žalobce porušil některá ustanovení obsažená v člancích 5 a 14 GDPR a v čl. 12 odst. 1 téhož nařízení. Mimo jiné uvedl, že byla porušena některá ustanovení obsažená v článku 14 GDPR, neboť žalobce neposkytl subjektům údajů do jednoho měsíce informace týkající se rozsahu jejich osobních údajů zpracovaných v souvislosti s programem „Újpest+ Megbecsülés“, účelu zpracování údajů a výkonu práv subjektů údajů. Žalovaný nařídil žalobci v souladu s čl. 58 odst. 2 písm. d) GDPR, aby vymazal osobní údaje subjektů údajů, které měly podle informací poskytnutých státní pokladnou a obvodním úřadem nárok na podporu, avšak nepožádaly o ni. Žalovaný měl za to, že státní pokladna a obvodní úřad porušily rovněž ustanovení o zpracování údajů. Žalobci i státní pokladně uložil také pokutu v oblasti ochrany údajů.

- 6 Žalovaný odkázal v odůvodnění zmíněného rozhodnutí nejen na výše uvedené články GDPR, ale také na některá ustanovení obsažená v člancích 2, 4, 6 a 83, jakož i na čl. 58 odst. 2 písm. b) a j) téhož nařízení, na az információs szabadságról és információs önrendelkezési jogról szóló 2011. évi CXII. törvény (zákon č. CXII z roku 2011 o sebezpečení v oblasti informací a o svobodě informací), a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (zákon č. III z roku 1993 o řízení sociálních služeb a sociálních dávek) a na ustanovení výše uvedených obecních vyhlášek, jež přijal žalobce. A konečně žalovaný nařídil žalobci, aby na základě čl. 58 odst. 2 písm. d) GDPR vymazal osobní údaje subjektů údajů, které měly podle informací poskytnutých obvodním úřadem a státní pokladnou nárok na podporu, avšak nepožádaly o ni.

Spor mezi účastníky řízení

- 7 Žalobce napadl rozhodnutí [omissis] žalovaného v tomto soudním řízení správním.
- 8 Co se týče té části rozhodnutí, v níž je nařízeno vymazání osobních údajů, žalobce tvrdí, že čl. 58 odst. 2 písm. d) GDPR neopravňuje žalovaného k tomu, aby vydal takový příkaz. V této souvislosti se dovolává rozsudku Fővárosi Törvényszék (Městský soud v Budapešti, Maďarsko) č. 105. K. 706.125/2020/12 (dále jen „konečný rozsudek“), který potvrdil Kúria (Nejvyšší soud, Maďarsko) v rozsudku Kfv.II.37.001/2021/6 (dále jen „rozsudek Kúria“).
- 9 Podle názoru žalobce porušuje jednání žalovaného zásady právní jistoty a legality veřejné správy, které jsou součástí právního státu, neboť v jiném rozhodnutí – které bylo předmětem věci, v níž byl vydán konečný rozsudek – žalovaný pouze konstatoval porušení předpisů, avšak nezmínil žádné z ustanovení obsažených v článku 58 GDPR ve smyslu právního základu pro nařízení výmazu, zatímco v rozhodnutí, které je předmětem tohoto řízení, je zmíněn čl. 58 odst. 2 písm. d) GDPR. Žalobce na základě analýzy jiných rozhodnutí žalovaného uvádí, že se žalovaný v okamžiku, kdy nařídil správci vymazání údajů, dovolával pokaždé jiných právních ustanovení, jako např. čl. 58 odst. 2 GDPR – bez konkrétnějšího odkazu – [omissis], čl. 58 odst. 2 písm. c) GDPR [omissis], čl. 58 odst. 2 písm. d) GDPR [omissis] a čl. 58 odst. 2 písm. g) GDPR [omissis]. Žalobce tvrdí, že povinnost správce vymazat údaje bez ohledu na to, zda o to požádal subjekt údajů, nevyplývá z čl. 17 odst. 1 GDPR, nýbrž z ustanovení obsažených v článku 5 téhož nařízení, neboť výmaz podle článku 17 GDPR nelze vykládat jinak než jako právo subjektu údajů a čl. 17 odst. 1 druhou část věty lze vykládat jedině v souvislosti s výkonem tohoto práva, a to nikoli samostatně, nýbrž v závislosti na vykonání uvedeného práva subjektu údajů.
- 10 Žalovaný v tomto soudním řízení správním navrhl, aby bylo zahájeno řízení o předběžné otázce týkající se otázky, jež se v podstatě shoduje s výrokem tohoto rozhodnutí. Souběžně s tímto řízením podal žalovaný k Alkotmánybíróság (Ústavní soud, Maďarsko) ústavní stížnost proti rozsudku Kúria.

- 11 Alkotmánybíróság (Ústavní soud) rozhodnutím č. 3110/2022 ze dne 23. března 2022 [dále jen „rozhodnutí Alkotmánybíróság (Ústavního soudu)“] rozhodl, že rozsudek Kúria i konečný rozsudek jsou v rozporu s Alaptörvény (základní zákon Maďarska), a v důsledku toho tyto rozsudky zrušil. Alkotmánybíróság (Ústavní soud) odkázal na stanovisko Evropského sboru pro ochranu osobních údajů (dále jen „Sbor“) č. 39/2021, které se vyjadřuje k tomu, zda může čl. 58 odst. 2 písm. g) GDPR představovat právní základ k tomu, aby dozorový úřad nařídil i bez návrhu výmaz osobních údajů, pokud subjekt údajů nepodal v tomto smyslu žádnou žádost. Sbor prohlásil, že článek 17 GDPR stanoví dva různé případy výmazu, které na sobě vzájemně nezávisí (zprvč výmaz na žádost subjektu údajů a zadruhé výmaz ve smyslu povinnosti, která náleží přímo správci), a měl tudíž za to, že čl. 58 odst. 2 písm. g) GDPR představuje platný právní základ k tomu, aby byly i bez návrhu vymazány osobní údaje, které byly zpracovány protiprávně. Alkotmánybíróság (Ústavní soud) ve svém rozhodnutí uvedl, že podle čl. E odst. 2 a 3 a čl. VI odst. 4 základního zákona Maďarska a v souladu s GDPR, jež představuje unijní právní předpis zaručující jednotné uplatňování ochrany osobních údajů a svobody informací, je žalovaný oprávněn k tomu, aby i bez návrhu nařídil výmaz osobních údajů, které byly zpracovány protiprávně, a to dokonce i tehdy, když o to subjekt údajů nepožádá.
- 12 S ohledem na toto rozhodnutí Alkotmánybíróság (Ústavní soud) vzal žalovaný zpět svůj návrh na podání žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

Relevantní předpisy unijního práva

- 13 Podle čl. 17 odst. 1 písm. d) GDPR má subjekt údajů právo na to, aby správce bez zbytečného odkladu vymazal osobní údaje, které se daného subjektu údajů týkají, a správce má povinnost osobní údaje bez zbytečného odkladu vymazat, pokud byly tyto údaje zpracovány protiprávně.

Podle čl. 58 odst. 2 písm. c), d) a g) GDPR má každý dozorový úřad tyto nápravné pravomoci:

- c) nařídít správci nebo zpracovateli, aby vyhověli žádostem subjektu údajů o výkon jeho práv podle tohoto nařízení;
- d) nařídít správci či zpracovateli, aby uvedl operace zpracování do souladu s tímto nařízením, a to případně předepsaným způsobem a ve stanovené lhůtě;
- g) nařídít opravu či výmaz osobních údajů nebo omezení zpracování podle článků 16, 17 a 18 a ohlašování takových opatření příjemcům, jimž byly osobní údaje zpřístupněny podle čl. 17 odst. 2 a článku 19.

Relevantní předpisy maďarského práva

- 14 Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce souvisí výlučně s použitím GDPR, které je na vnitrostátní úrovni přímo použitelné, a proto není nutné uvádět relevantní maďarské právní předpisy.

Důvody, z nichž je nutné podat žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

- 15 Zdejší soud žádá Soudní dvůr Evropské unie, aby se vyjádřil k tomu, v jakém smyslu musí být vykládán čl. 17 odst. 1 GDPR ve spojení s čl. 58 odst. 2 GDPR, zvláště co se týče nápravných pravomocí dozorového úřadu podle písmen c), d) a g) posledně jmenovaného ustanovení.
- 16 Správní praxe, kterou žalovaný uplatňuje, pokud jde o nařizování výmazu osobních údajů, které byly zpracovány protiprávně, není totiž jednotná, neboť žalovaný ve svých rozhodnutích uváděl různá ustanovení GDPR jakožto právní základ pro nařízení výmazu, nebo neuvedl žádné takové ustanovení.
- 17 Zdejší soud má za to, že právo na výmaz, které je stanoveno v článku 17 GDPR, musí být jednoznačně vykládáno jako právo, které náleží subjektu údajů, a že odstavec 1 nepředstavuje dva různé právní základy pro výmaz, neboť druhá část věty, která tvoří tento odstavec („správce má povinnost osobní údaje [subjektu údajů] bez zbytečného odkladu vymazat“), stanoví bezprostředně následující povinnost správce odvozenou z první části téže věty. Zdejší soud se proto domnívá, přestože je ve stanovisku Sboru č. 39/2021 uveden opak, že právo na výmaz, které je stanoveno v článku 17 GDPR, může být vykládáno pouze jako právo, které náleží subjektu údajů. Výše uvedenému nasvědčuje i skutečnost, že původní znění GDPR v angličtině odkazuje na povinnost správce použitím slučovací spojky „a“ mezi první a druhou částí věty obsažené v čl. 17 odst. 1. Maďarské znění obsahuje spojku „pedig“, která není tak jednoznačná.
- 18 Dále je třeba vzít v potaz to, že subjekt údajů může mít zájem na tom, aby byly osobní údaje, které se ho týkají, zpracovány i přesto, že dozorový úřad nařídil správci, aby tyto údaje vymazal, a to dokonce i v případě, že tak učinil z důvodu protiprávního zpracování. V takovém případě by dozorový úřad vykonal právo subjektu údajů proti jeho vůli.
- 19 Otázka, která musí být vyřešena, se tedy týká toho, zda je vnitrostátní dozorový úřad oprávněn nařídít správci nebo zpracovateli, aby vymazal osobní údaje, které byly zpracovány protiprávně, bez ohledu na to, zda subjekt údajů vykoná své právo, a pokud ano, na jakém právní základě, zvláště s přihlédnutím k tomu, že čl. 58 odst. 2 písm. c) GDPR výslovně vychází z žádosti subjektu údajů o výkon práv a že písmeno d) tohoto ustanovení obecně stanoví, že operace zpracování musí být v souladu s GDPR, zatímco písmeno g) přímo odkazuje na článek 17 GDPR, který, jak již bylo vysvětleno výše, rovněž nemůže být vykládán nezávisle na výslovné žádosti o výmaz osobních údajů, kterou podal subjekt údajů.

- 20 Pro případ, že by byl dozorový úřad oprávněn nařídít správci nebo zpracovateli, aby vymazal osobní údaje, které byly zpracovány protiprávně, a to i tehdy, když o to subjekt údajů nepožádá, se zdejší soud dále táže, zda lze při vydání příkazu k výmazu rozlišovat podle toho, zda byly osobní údaje získány od subjektu údajů [s ohledem na povinnost správce, na kterou odkazuje čl. 13 odst. 2 písm. b) GDPR], nebo nebyly získány od subjektu údajů [v souvislosti s povinností správce, kterou ukládá čl. 14 odst. 2 písm. c) GDPR].
- 21 [*omissis*] [náležitosti podle vnitrostátního procesního práva]
- 22 [*omissis*] [náležitosti podle vnitrostátního procesního práva]

V Budapešti dne 8. prosince 2022.

[*omissis*] [podpisy]

PRACOVNÍ DOKUMENT